

Балджи М.Д.

Д.е.н., професор

Одеський національний економічний університет

м. Одеса, Україна

Чебан Р.В.

Одеський національний економічний університет

м. Одеса, Україна

ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ РЕГІОНУ ЗА РАХУНОК ВЛАСНИХ РЕСУРСІВ

В умовах розширення конкуренції все більшого значення для забезпечення стабільності виробництва і рентабельності продукції набуває такий фактор, як стан загальної кон'юнктури ринку. Оцінка і аналіз ринкової кон'юнктури – необхідна умова формування державної економічної та соціальної політики регулювання ринку. Завдяки ринковій кон'юктурі вдається визначити стан справ на конкретний момент часу, судити про правильність обраної ідеї, оцінити місце і роль конкретного підприємства в економічній системі суспільства. У зв'язку з цим виникає нагальна потреба розкрити необхідність функціонування ринкового механізму, який безпосередньо пов'язаний з виробничою і комерційною діяльністю та управлінням організаційно-економічними відносинами в галузі, яка є специфічною для певного регіону й базується на власному ресурсному потенціалі.

Завдяки сприятливим природно-кліматичним умовам, наявності родючих ґрунтів, розробкам вітчизняних селекціонерів в Україні існують всі передумови формування й розвитку оновлених напрямків харчової промисловості, до однієї з яких належить молочна галузь.

Вести мову про інноваційність молочної галузі для нашої країни вважаємо недоречно, адже споконвіку вітчизняна молочна продукція відрізнялась високою якістю. Основним ринком збуту молока і молочних продуктів в Україні традиційно є внутрішній продовольчий ринок і експорт. Одним з основних каналів збуту молока є переробні підприємства, які закупають сьогодні близько 42% всього виробленого в країні сировини [4].

За останні роки суттєво змінилося співвідношення в структурі надходжень молока на переробні підприємства між дрібними приватними господарствами та підприємствами, що працюють з використанням індустріальних технологій. Так, з більш 4600000 т молока, яке надійшло в 2014 р. на переробку, близько 52,3% отримано від сільськогосподарських підприємств, тоді як 37,4% – від господарств населення, а решта – з інших каналів поставки [2].

Основні проблеми, які стримують поступальний розвиток молочної промисловості, безпосередньо пов'язані зі скороченням сировинної бази і низькою якістю продукції, що поставляється на переробку. Причина полягає в

незабезпеченні умов утримання корів, що призводить до виникнення захворювань тварин, а також відсутності первинної обробки (охолодження) молока в більшості приватних селянських господарствах і багатьох сільськогосподарських підприємствах.

За статистичними даними, у 2015 році з усієї кількості закупленого молока від господарств населення питома вага вищого сорту складала лише 0,1%, першого – 11,8%, а другого і несортного – відповідно 83,6 і 4,5%. Сільськогосподарські підприємства реалізували 9,2% молока екстра класу, 33,8% вищого сорту, 51,5% першого, другого і несортне – відповідно лише 5,3 і 0,2%. Також слід звернути увагу на той факт, що від господарств населення по всьому переданого на переробні підприємства молока тільки 47,4% його обсягу надійшло охолодженим до 10° С, тоді як від сільськогосподарських підприємств – 71,7%. Відповідно, ціна 1 т молока становила 2424,9 грн. і 3498,8 грн. Тобто різниця майже 44,3% свідчить на користь необхідності широкого використання систем охолодження молока та механізованого доїння, в тому числі використання в господарствах населення як мінімум, індивідуальних доїльних установок [3].

Останні дані Державної служби статистики свідчать, що станом на 1 лютого 2015 в господарствах населення утримувалось близько 1747,8 тис. голів поголів'я корів, де їх чисельність становила на 6,7% менше, ніж на аналогічну дату 2014 року, тоді як в сільськогосподарських підприємствах налічується майже в 3,3 рази менше тварин в порівнянні з приватними домогосподарствами, а саме 528,0 тис. голів (-6,4% до минулого року) [2].

Якщо на наступні роки динаміка скорочення поголів'я тварин збережеться при нинішній структурі виробництва, то розраховувати доведеться тільки на приватний сектор, стан якого також залишає бажати кращого. Про це свідчить досить низький рівень споживання продукції в країні – 215-220 кг в рік на людину.

Проведемо аналіз динаміки зміни обсягу виробництва молока в Україні за 2010-2015 роки за допомогою побудови лінії тренду двома способами і прогнозування майбутніх показників на 2016-2017 роки за допомогою обраної моделі тренда. Використаємо дані Державного управління статистики України.

Таблиця 1

Обсяг виробництва молочної продукції в Україні (за даними [1])

Рік	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Виробництво молока, тис. т.	11248,5	11086,0	11377,6	11488,2	11132,8	10615,4

Виходячи зі статистичних даних які лягли в основу розрахунків, були побудовані лінійні і поліноміальної лінії тренду та визначені коефіцієнти апроксимації. При порівнянні коефіцієнтів апроксимації визначено, що для лінійної і поліноміальної моделі коефіцієнти склали відповідно 0,2606 і 0,7471. На основі проведеного аналізу ринку молока і молочної продукції, а також

після вивчення тенденцій зміни поголів'я рогатої худоби можна зробити висновок про спадну моделі тренда. Більш точно спадний тренд відображає поліноміальний трендовий прогноз.

Проведемо прогноз обсягу виробництва молока в Україні за допомогою поліноміальної трендової моделі на 2016-2017 роки (рис. 1).

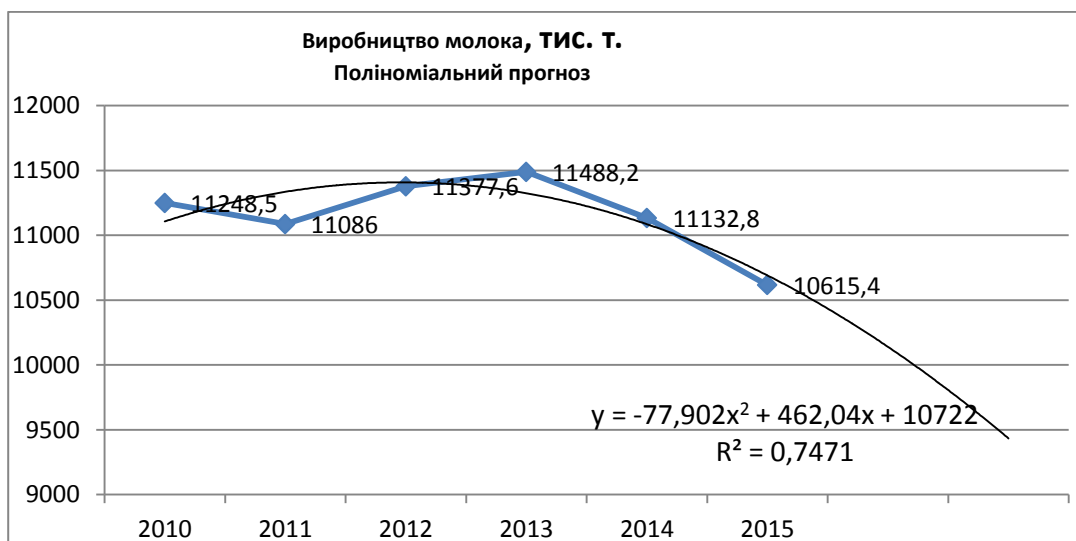

Рис. 1. Поліноміальна трендова модель на 2016-2017 рр.

Відповідно до поліноміальної трендовим прогнозом обсяг виробництва молочної продукції в Україні на 2016 та 2017 років року приблизно складуть відповідно 10139 тис.т. і 9432 тис.т. продукції.

Висновок: виробництво молока можна зробити прибутковим конкурентоспроможним видом агробізнесу, проте цей процес є тривалим і вимагає інвестиційних витрат. Перш за все, в реконструкцію приміщень ферм і якісне поліпшення породного складу молочного стада, а також модернізацію та оновлення доїльних систем і устаткування для оптимізованої годування тварин. До цього ж доречно окреслити провідні заходи щодо покращення виробництва молока та молочної продукції, з метою відповідності існуючим світовим стандартам якості.

Список використаних джерел

1. Державна служба статистики України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Молоко і молочні продукції [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://technotest.com.ua/moloko-i-molochnye-produkty.html>
3. Особливості ринку молока в Україні. Виробництво і споживання. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://koloro.ua/blog/issledovaniya/os-obennosti-rynka-moloka-v-ukraine-proizvodstvo-i-potreblenie.html>
4. Радько В. І. Трансформація структури виробництва молока в сучасних умовах / В. І. Радько [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/nppdaa/6.1/223/pdf>.